

TIBBİ ATIKLARIN KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ

Çetin TOKATCI
Çevre ve Şehircilik Uzmanı

ÇEVRE YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
SIFIR ATIK YÖNETİMİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

TIBBİ ATIKLARIN KONTROLÜ YÖNETMELİĞİ

- ▶ **20/05/1993 tarihli ve 21586 sayılı Resmi Gazete (mülga yönetmelik)**
- ▶ **22/07/2005 tarihli ve 25883 sayılı Resmi Gazete (mülga yönetmelik)**
- ▶ **25/01/2017 tarihli ve 29959 sayılı Resmi Gazete**

Kapsam

Tıbbi atıkların;

- ✓ **üretildikleri yerlerde ayrı toplanması**
- ✓ **geçici depolanması**
- ✓ **taşınması**
- ✓ **bertaraf edilmesi**

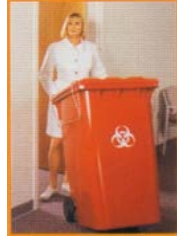
EK-1 Tıbbi Atık Üreticileri

1. Üniversite hastaneleri ve klinikleri
2. Genel maksatlı hastaneler ve klinikleri
3. Doğum hastaneleri ve klinikleri
4. Askeri hastaneler ve klinikleri
5. Toplum sağlığı merkezleri, aile sağlığı merkezleri, dispanserler ve benzeri birinci basamak sağlık kuruluşları
6. Diğer sağlık merkezleri, tıp merkezleri
7. Ayakta teşhis ve tedavi hizmeti veren merkezler
8. Diyaliz merkezleri
9. Morglar ve otopsi merkezleri
10. Tıbbi ve biyomedikal laboratuvarlar
11. Biyo-teknoloji laboratuvarları ve enstitüleri
12. Mikrobiyoloji laboratuvarları
13. Tıbbi araştırma merkezleri
14. Kan bankaları ve transfüzyon merkezleri
15. Acil yardım ve ilk yardım merkezleri
16. Ambulans hizmetleri
17. Rehabilitasyon merkezleri
18. Fizik tedavi merkezleri
19. Sağlık hizmeti verilen diğer sağlık kuruluşları (doktor muayenehaneleri, diş ve ağız sağlığı muayenehaneleri ve benzerleri)
20. Bakımevleri ve huzurevleri
21. Hayvan hastaneleri
22. Hayvanlar üzerinde araştırma ve deneyler yapan kuruluşlar
23. Veteriner kontrol ve araştırma enstitüleri
24. Veteriner poliklinikleri ve muayenehaneleri
25. Hayvanat bahçeleri
26. Akupunktur merkezleri
27. Evde yapılan tedavi ve hemşire hizmetleri
28. Güzellik, kulak delme ve dövme merkezleri
29. Eczaneler
30. Bu listede yer almayan ancak faaliyetleri sonucu tıbbi atık oluşumuna neden olan kişi, kurum ve kuruluşlar

Tıbbi Atıkların Yönetimi

Sağlık Kuruluşu

- Atıkların üretildikleri yerlerde ayrı toplanması
- Taşınması
- Geçici depolanması

Belediye

- Taşınması

- Bertaraf edilmesi

SAĞLIK KURULUŞLARI

- ✓ Ünite içi atık yönetim planının hazırlamak ve uygulanmakla,
- ✓ İlgili belediye ile protokol yapılması (tıbbi atıkların toplanması, taşınması ve bertarafı kapsamında).

SAĞLIK KURULUŞLARI

- ✓ Tıbbi Atıkların toplanmasında **kırmızı** renkli plastik torbalar kullanılır.

- ✓ Kesici-Delici Atıkların toplanmasında plastik veya aynı özelliklere sahip kartondan yapılmış kutu veya konteynerler kullanılır.

- ✓ Patolojik Atıkların (kimyasalla muamele görmüş) toplanmasında **kırmızı** renkli plastik biriktirme kapları kullanılır.

PATOLOJİK ATIKLAR

- ✓ Kimyasalla muamele görmüş olanlar
 - Yakma

- ✓ Kimyasalla muamele görmemiş olanlar
 - Tanınabilir olanlar: defin
 - Diğerleri: sterilizasyon

DİĞER ATIKLAR

- ✓ Sağlık kuruluşları, oluşan tüm atıklarının yönetiminde Bakanlıkça belirlenen esaslara uymak zorundadır.
- ✓ Radyoaktif atıklar Türkiye Atom Enerjisi Kurumu mevzuatı hükümlerine göre yönetilir.

Evsel Atıklar

Ambalaj Atıkları

Tehlikeli Atıklar

SAĞLIK KURULUŞLARI

✓ Ayrı toplanmış tıbbi atıkları bu iş için tahsis edilmiş kapaklı konteyner/kap/kova ile taşımakla yükümlüdür.

GEÇİCİ DEPOLAMA

- ✓ **Günlük 50 kilogramdan fazla tıbbi atık üreten sağlık kuruluşları tıbbi atık geçici deposu tesis etmek**
- ✓ **Günlük 50 kilografa kadar tıbbi atık üreten sağlık kuruluşları geçici tıbbi atık konteyneri bulundurmak**
 - **Çevresel riskler nedeniyle il müdürlüğünün gerekli görmesi durumunda günlük 50 kilogramdan az tıbbi atık üreten sağlık kuruluşları tıbbi atık geçici deposu tesis etmek zorundadır. Madde 12-(5)**

GÜNLÜK 1 KİLOGRAMA KADAR TIBBİ ATIK ÜRETEN SAĞLIK KURULUŞLARI

- ✓ tıbbi atık toplama aracına vermek
- ✓ en yakın veya en uygun tıbbi atık geçici deposuna/konteyneri
 - tıbbi atık geçici deposu veya konteynerin ait olduğu sağlık kuruluşu ile anlaşma yapmak
 - anlaşmayı ibraz ederek belediye ile protokol yapmak
 - tıbbi atıkların atık üreticisi tarafından kapaklı konteyner/kap/kova ile götürülmesi
 - **personelin taşıma sırasında turuncu renkli özel kıyafeti giymesi, koruyucu ekipmanları kullanması zorunluluğunun olmaması**

UATF KULLANMA ZORUNLULUĐU

- ✓ Tıbbi atık üreticileri tıbbi atıklarını teslim ederken
- ✓ Günde 1 kg'dan az tıbbi atık üretenler isteğe bağlı
 - Alındı belgesi/makbuzu zorunlu

Belediyeler ve Sağlık Kuruluşları

- ✓ Görevli personelini **bağışıklamakla**, en fazla **altı ayda bir** sağlık kontrolünden geçirmek ve diğer koruyucu tedbirleri almakla yükümlüdür.

Atık Yönetim Planı

✓ Sağlık Kuruluşu

- hazırlar ve uygular (il müdürlüğüne sunulmaz denetimde ibraz edilir)
- her yıl güncellenir

✓ Belediye

- İl müdürlüğüne sunulur
- 5 yılda bir yenilenir
- değişiklik olduğunda 1 ay içerisinde il müdürlüğü bilgilendirilir gerekli görülmesi durumunda yenilenir
- belediyenin internet sitesinde yayınlanır

Tıbbi Atıkların Başka İle Gönderilmesi

- ✓ **Tıbbi atık işleme tesislerinin bulunduğu iller**
 - merkez ve tüm ilçe belediyelerinde oluşan tıbbi atıklar ildeki tıbbi atık işleme tesisine gönderilir
 - kapasite yetersizliği ve uygunsuz coğrafi koşullarda tesisin bulunduğu İl Müdürlüğünün uygun görüşüne müteakip, her iki ilin mahalli çevre kurulunda olumlu karar alınması kaydıyla

- ✓ **Tıbbi atık işleme tesislerinin bulunmadığı iller**
 - belediyeler kendilerine uygun tıbbi atık işleme tesisi belirlemek zorundadır
 - tesisin bulunduğu İl müdürlüğünden onay alınması ve her iki ilin mahalli çevre kurulu tarafından olumlu karar alınması kaydıyla

Tıbbi Atıkların İşleme Tesislerine Taşınması

- ✓Tıbbi atıkların taşınmasında **aktarma istasyonları** kullanılmaz.
- ✓Tıbbi atıklar, **ara depolama** tesislerine gönderilemez.
- ✓Tıbbi atık torbaları doğrudan tıbbi atık taşıma aracına yüklenebileceği gibi kapaklı plastik veya metal kap/kova/konteynerler içinde atık taşıma aracına yüklenebilir

Tıbbi Atıkların Atık İşleme Tesislerine Kabulü ve Geçici Depolanması

- ✓ Tıbbi atık taşıma aracı tesis girişinde **radasyon panelinden geçirildikten** sonra tesise kabul edilir
- ✓ Tıbbi atık işleme tesislerinde, **+4 °C'ye soğutulan** bir tıbbi atık geçici deposu bulunmak zorundadır.
- ✓ Tıbbi atık geçici deposu, **en az bir haftalık** tıbbi atığı alabilecek boyutta tesis edilir.
- ✓ Tıbbi atıkların depoda bekleme süresi **bir haftadan** uzun olamaz
- ✓ Herhangi bir **kimyasalla muamele görmüş patolojik atıklar için bekleme süresi en fazla altı aydır.**

Atık İşleme Tesisinde Bir Haftayı Aşan Durma, Bakım, Arıza Olması vb. Durumlar

- ✓ il müdürlüğüne bilgi vermek
- ✓ toplanan tıbbi atıkları en yakın ve kapasitesi en uygun tıbbi atık işleme tesisine göndermek
- ✓ atık yönetim planında belirtmek

Sterilizasyonun Geçerliliği

- ✓ Kimyasal indikatör
 - Her yüklemde
- ✓ Biyolojik indikatör
 - **Haftada en az bir kez**
 - Çevre görevlisi
 - **3 ayda bir yetkili laboratuvarlar veya il müdürlüğü**
 - **Bakanlık laboratuvarı veya Bakanlıkça yetkilendirilmiş** bağımsız diğer laboratuvarlara
 - Sterilize edilmiş atıkların bekletilmesi
- ✓ Kimyasal ve Biyolojik indikatör sonucu olumsuz ise sistem durdurulur cihazın üreticisi, dağıtıcı firması ya da yetkili servisi tarafından bakımının yapılması sağlanır
- ✓ Lisans süreci tamamlanmadan
 - En az 10 yüklemde biyolojik indikatör
 - En az 5 farklı nokta
 - İl müdürlüğü gözetiminde

Eğitim

- ✓ **Eğiticileri Eğitimi**
 - Bakanlık tarafından
 - İl müdürlüğü personeline
 - Eğitimi tamamlayanlar: Eğitici Yetki Belgesi

- ✓ **Görevli Personel Eğitimi**
 - İl Müdürlüğü tarafından
 - Sağlık kuruluşu, taşıma ve sterilizasyon/bertaraf tesisi personeli
 - Eğitimi tamamlayanlar: Yetki Belgesi (ihale şartnamelerinde belirtilir)

Geçici Madde 1

- ✓ Sağlık kuruluşlarının tıbbi atık yönetim planı hazırlaması
 - Yönetmelik yayımı itibariyle 6 ay içinde hazırlanır
 - uygulamaya geçirilir

Geçici Madde 2

- ✓ **Belediyelerin tıbbi atık yönetim planı hazırlaması**
 - **bir yıl içinde hazırlanır**
 - **il müdürlüğüne sunulur**

Geçici Madde 3

✓Tıbbi atık geçici deposu tesis edilmesi

- günlük 50 kg'dan fazla tıbbi atık üreten sağlık kuruluşları bir yıl içinde depo tesis eder
- tıbbi atık işleme tesisleri tıbbi atık geçici deposu kapasitesini 1 yıl içinde sağlar

Geçici Madde 4

✓ Radyasyon paneli

- çevre lisansı almış tesisler ile çevre lisansı başvurusunda bulunan tesisler 1 yıl içinde sağlar

Geçici Madde 5

✓ Yetki Belgesi

- il müdürlüklerince düzenlenmiş Yerel Eğitim Programı Sertifikaları 5 yıl süreyle Yetki Belgesi yerine geçer

TIBBİ ATIK İŞLEME

Sterilizasyon

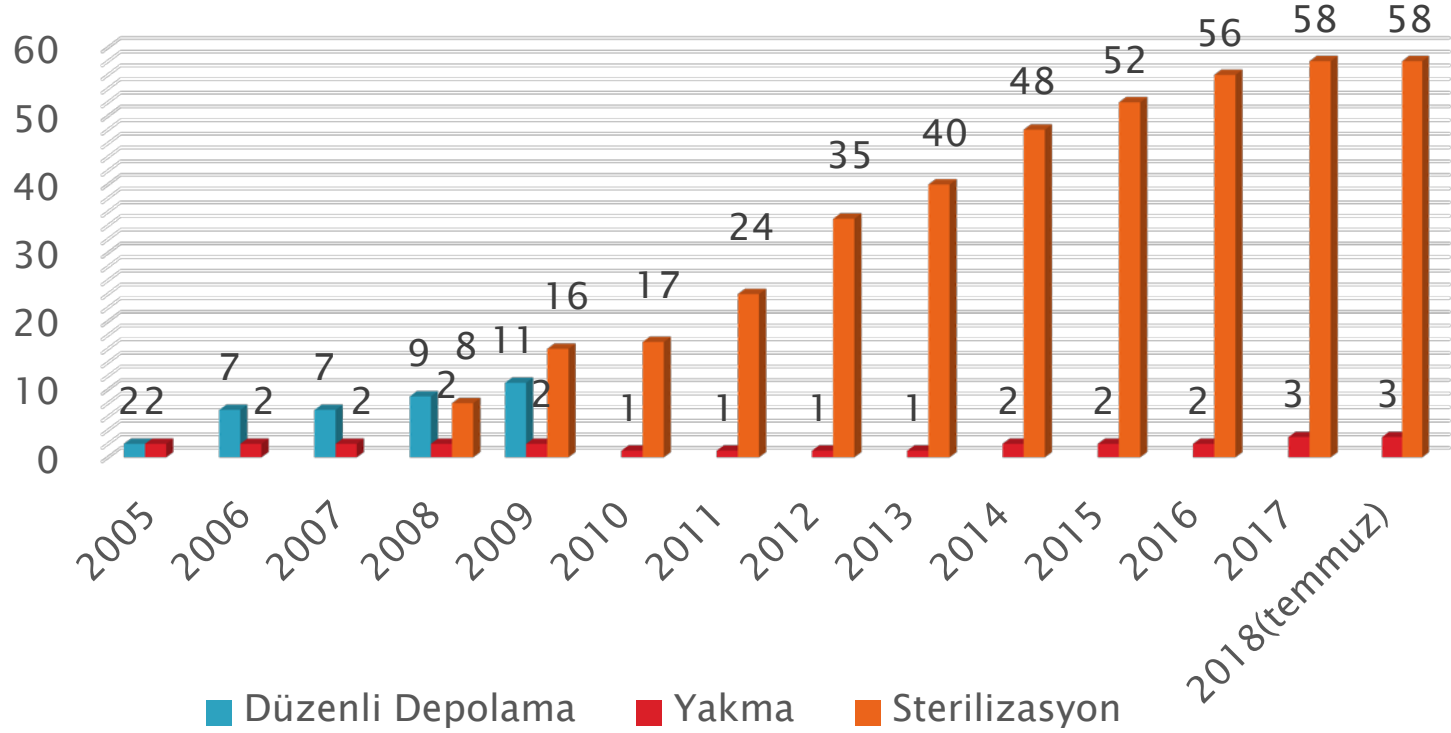

Y
a
k
m
a

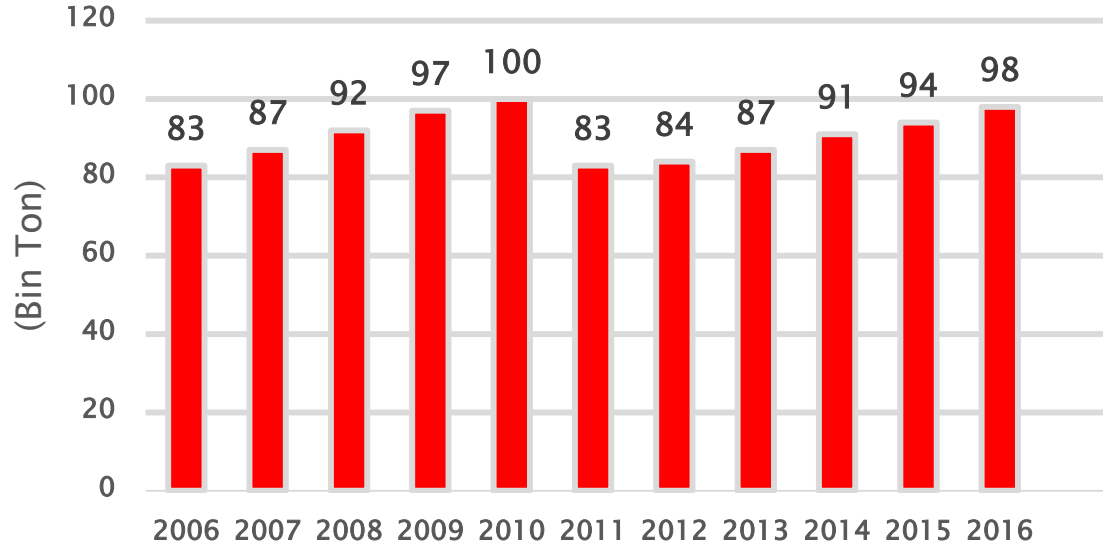

Tıbbi Atık Bertaraf Tesislerinin Yıllara Göre Dağılımı

Tıbbi Atık Miktarı

- Ülkemizde 3 adet yakma ve 58 adet sterilizasyon tesisi ile 81 ilin tıbbi atıkları güvenli bir şekilde yönetilmektedir. 2016 yılında toplanarak bertaraf edilen Tıbbi Atık Miktarı 98 bin tondur.

TEŞEKKÜRLER...

Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü
Sıfır Atık Yönetimi Dairesi Başkanlığı
Tıbbi ve Özel Atıklar Şube Müdürlüğü